BENCONT WEEKLY REPORT

ROČNÍK 2018| ČÍSLO 6

DAY ZERO

Pre niektorých samozrejmosť pre iných vzácnosť. K životu vodu však potrebujeme všetci. V rozvinutých krajinách je dostupnosť vody samozrejmosť a je základom pre rozvoj miest a zahusťovanie obyvateľstva do silných ekonomických celkov. Nedávny vývoj v juhoafrickom Kapskom Meste však ukázal, že aj veľkomesto môže trpieť nedostatkom vody. O aký veľký problém sa v tomto meste jedná a kde v budúcnosti môže takáto situácia ešte vzniknúť sa pokúsime rozvinúť na nasledujúcich stranách.

V tomto čísle:

Akciové trhy po jednodňovom prepade opäť rastú

Balkánske štáty sa pripravujú na prijatie eura

Dopyt po zlate bol za rok 2017 najnižší od roku 2009, dôvodom boli zrejme rastúce ceny akcií

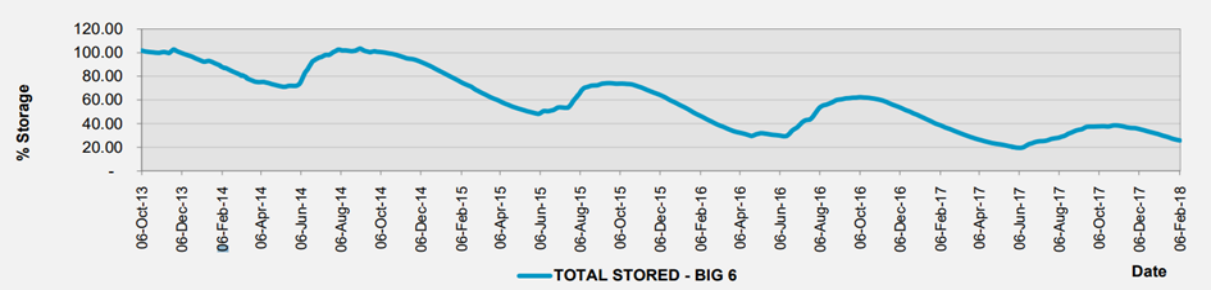
EK uvalila ďalšie clá na dumpingové ceny ocele a produktov zo železa z Číny

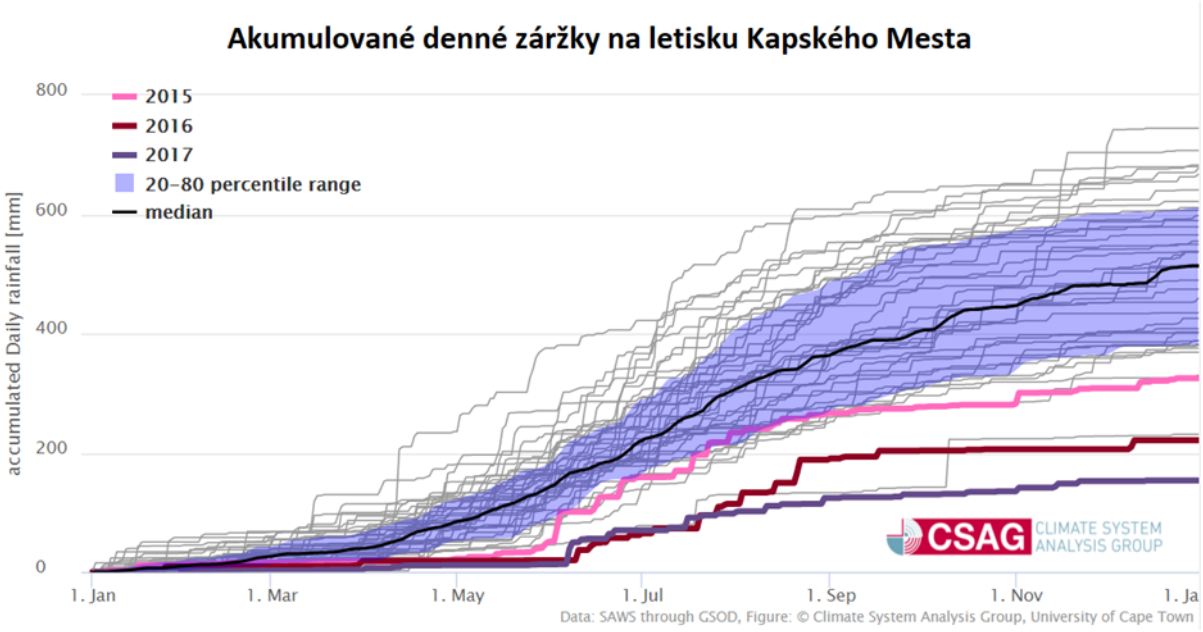
EÚ rokuje o ďalšej možnej dohode o rozšírení voľného obchodu s MERCOSUR-om

India ponecháva svoju základnú úrokovú sadzbu na úrovni 6 %

Kapské Mesto je 10. najväčším africkým mestom a zároveň druhým najväčším mestom najrozvinutejšej Africkej ekonomiky – Juhoafrickej republiky. V minulosti bola ekonomika Kapského Mesta založená predovšetkým na rybolove, poľnohospodárstve a priemysle. V dôsledku ekonomického a inštitucionálneho rozvoja juhoafrickej ekonomiky sa Kapské Mesto začalo formovať ako administratívne centrum krajiny a centrum pre podniky s vyššou pridanou hodnotou. Za posledných 50 rokov zažívalo prudký populačný nárast, keď sa počet jeho obyvateľstva zvýšil štvornásobne z 950 tisíc na 3,75 milióna obyvateľov. V súčasnosti je sídlom prudko rastúceho IT sektora krajiny a finančným centrom. Silná urbanizácia v 56 miliónovej krajine spôsobila vznik ekonomických centier s vysokým rastovým potenciálom. Okrem toho je Kapské Mesto aj populárnou turistickou destináciou. Turizmus tu vytvára zhruba 10% HDP a zamestnanosti. Zdá sa, že toto mesto pred sebou má svetlú budúcnosť. Je tu však jedna prekážka – mestu dochádza voda. Zdrojom 99,6% pitnej vody pre Kapské Mesto je 6 vodných priehrad. Tie sa postupne počas roka napĺňajú (počas mesiacov dažďa) a vypĺňajú (spotrebou vody). Objem vody sa udržiava blízko maximálnej kapacity, aby bolo mesto pripravené na dlhšie obdobie slabých dažďov. V roku 2014 dosahovali maximálne kapacity, no nasledujúce roky priniesli mimoriadne sucho. Spotreba vody v Kapskom Meste prevažuje „produkciu“ (t.j. prítok z riek) zvyčajne len v mesiacoch december-jún. Objem vody v priehradách v tomto období zvykne klesnúť na 80-75% maximálnej kapacity.

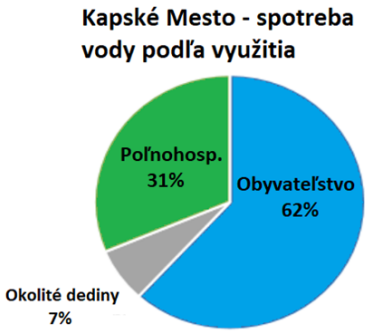
Percentuálne vyjadrenie objemu vody voči maximálnej kapacite v 6. najväčších vodných priehradách Kapského Mesta

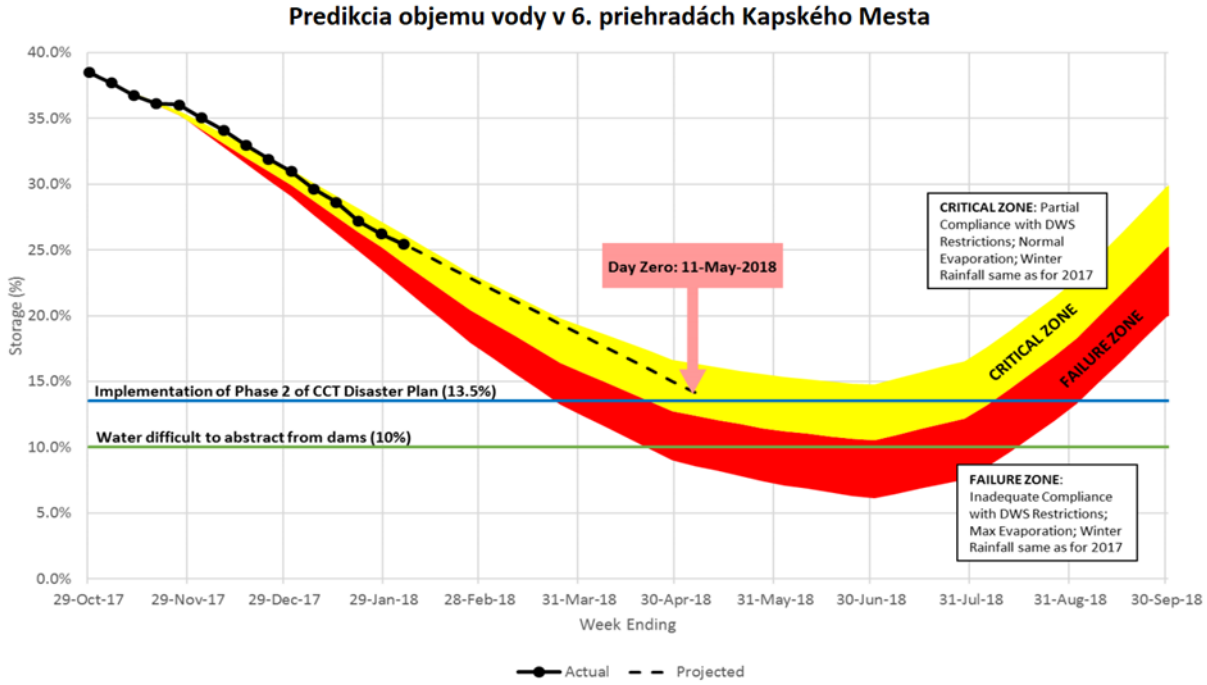
V nasledujúcom polroku sa situácia otočí a priehrady sa napĺňajú. Po roku 2014 však ročný objem zrážok drasticky poklesol, pričom rok 2017 bol zatiaľ najhorší. Objem vody v priehradách sa preto nedopĺňa a v priemere počas roka klesá. Začiatkom februára 2018 dosahuje objem vody v priehradách už len 25,2% a týždenne klesá o cca 1 p.b.

V dôsledku prudkého populačného rozvoja si Kapské Mesto začalo svoju zraniteľnosť voči nedostatku vody uvedomovať. Za posledných 20 rokov preto realizovalo množstvo opatrení pre zníženie tohto rizika. V roku 2009 bola dostavaná 6. vodná priehrada Berg River Dam, ktorá sa tak stala 3. najväčšou priehradou Kapského Mesta. Celkovú kapacitu skladovania vody zvýšila o 17%. Okrem toho bolo realizovaných množstvo úsporných opatrení ako zefektívnenie systému potrubí a ich oprava pre zníženie straty vody v dôsledku únikov. Mesto okrem toho zaviedlo zvýšené ceny vody pre odberateľov pri prekročení určitých hraníc spotreby a aktívne presadzovalo medzi obyvateľov myšlienku šetrenia vody. Mesto úsporu vody v skutočnosti aj dosiahlo, za čo dostalo niekoľko environmentálnych ocenení. Kapacita vodných priehrad sa zdala byť dostatočne veľká aj na niekoľko rokov slabších dažďov. Výstavba alternatívnych zdrojov pitnej vody (okrem toho že bola finančne náročná) sa nezdala byť potrebná. Po roku 2014 a odštartovania rokov extrémneho sucha však začalo byť jasné, že mesto potrebuje alternatívne zdroje vody. Spustila sa výstavba štyroch odsoľovacích zariadení pre výrobu pitnej vody z morskej, výstavba série studní pre čerpanie vody z podzemných vodných ložísk a výstavba projektu pre recyklovanie odpadovej vody. V súčasnosti však ešte ani jeden z projektov nie je ukončený. Do konca februára by malo byť ukončené prvé odsoľovacie zariadenie. Jeho kapacita je však len 2 milióny litrov denne, zatiaľ čo spotreba vody v meste je 600 miliónov litrov.

Dostatočne efektívna alternatíva pre nahradenie pitnej vody z priehrad preto v súčasnosti pre mesto neexistuje a objem vody v priehradách naďalej klesá. V dôsledku poklesu postupne mesto znižuje odporúčanú spotrebu na obyvateľa. Koncom januára 2018 bola znížená z 87 na 50 litrov osoba/deň – ekvivalent zhruba 7 minútovej sprchy. Problém však je, že táto spotreba je len odporúčanie a obyvatelia stále môžu spotrebovať ľubovoľné množstvo vody. Viac než polovica obyvateľov stanovené limity nedodržiava. Vedenie mesta sa tak rozhodlo prijať niekoľko opatrení vrátane vytvorenia mapy spotreby vody na domácnosť. Táto mapa je verejne prístupná a ľudia tak môžu sledovať spotrebu vody svojich susedov. Aj takýmto spôsobom sú obyvatelia tlačení k nižšej spotrebe. Kritickú hranicu mesto dosiahne pokiaľ sa objem vody v priehradách dostane na 13,5% svojej maximálne kapacity. V takomto prípade bude spustená druhá, extrémna fáza plánu šetrenia – mesto vypne prítok vody do vodovodov a nastane takzvaný „day zero“. Čo môže dosiahnutie tohto dňa znamenať pre 4 miliónové mesto?

Výpočet presného termínu day zero prehodnocuje každý týždeň spolu s objemom vody v priehradách orgán mesta zodpovedný za distribúciu vody. Podľa najnovších predpovedí bude day zero dosiahnutý 11. mája 2018. Prílev vody v meste bu-

de celoplošne odstavený až na niekoľko kritických oblastí ako nemocnice a školy. V meste bude vytvorených 200 odberných staníc, ktoré budú k dispozícii na odber vody pre domácnosti. Denný maximálny prídel na hlavu bude obmedzený na 25 litrov a obyvatelia budú naň musieť čakať v rade. Na jedno odberné miesto tak pripadá 20 tisíc ľudí, čo je logistická nočná mora (v akých kontajneroch a ako formou dopravy si budú ľudia nosiť vodu domov? v aký čas budú chodiť po vodu? koľko času denne zaberie nosenie vody?). Takáto situácia vytvára v meste obrovský sociálny a ekonomický problém. Mnoho pracovísk bude nútené uzavrieť prevádzku, čo v meste vyvolá obrovský problém s už aj tak masívnou, 23,9%-nou nezamestnanosťou. Drastický pokles v hygiene (toalety, sprchy) vyvolá zdravotné problémy. Najzraniteľnejšie sú okrajové „slumy“, kde dokonca môže dôjsť k vypuknutiu epidémií. Obzvlášť silný prepad sa očakáva v turizme. Day Zero má začať pred spustením letnej sezóny a mesto bez tečúcej vody veľa turistov nepriláka. Turizmus v Kapskom Meste pritom zamestnáva cez 200 tisíc ľudí. Región okolo Kapského Mesta je známy aj svojim vinárenským priemyslom. Južná Afrika je v súčasnosti 8. najväčším producentom vína a vyprodukuje zhruba 3% svetovej ponuky. Pracuje tu okolo 300 tisíc ľudí. Množstvo už v súčasnosti stratilo prácu keď kvôli dlhotrvajúcemu suchu produkcia vína poklesla. Zavedenie takto drastických opatrení je nutné z toho dôvodu, že pri dosiahnutí zásoby vody na úrovni 10% maximálnej kapacity priehrad sa stane extrakcia vody veľmi náročnou a vody by mohla prestať tiecť aj v kritických oblastiach ako nemocnice.

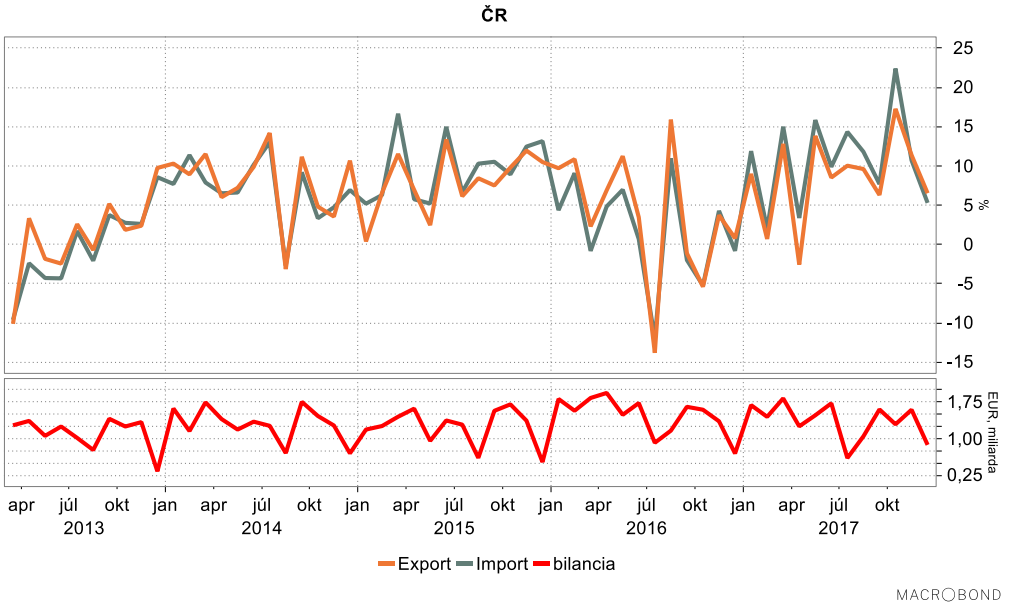
Sucho nezachvátilo len Kapské Mesto ale aj iné mestá v Juhoafrickej republike. Mesto Port Elisabeth spolu so zvyškom municipality Nelson Mandela Bay obsahuje približne 1,2 milióna obyvateľov. Objem vodných priehrad dodávajúcich vodu do tejto oblasti je podobne ako v prípade Kapského Mesta na úrovni 25% svojej maximálnej kapacity. Mesto stanovilo maximálnu hranicu dennej spotreby na 60 litorv Hľadanie vinníka vzniku takejto situácie je náročné. Mestá sa na horšie časy pripravovali a zefektívnili systém dodávania vody do domácností. Nerátali však s takto dlho pretrvávajúcim suchom a preto bola zanedbaná diverzifikácia zdrojov vody. Kritika sa týka najmä nevyužívania podzemnej vody, ktorá by vedela nahradiť významnú časť vody z priehrad a ďalej oddialiť day zero. Ako vždy sa krízovej situácie chopili politické strany, ktoré sa situáciu snažia využiť v svoj prospech. V roku 2019 čakajú Juhoafrickú republiku voľby a politický boj tak naberá na obrátkach.

Nedostatok pitnej vody na svete samozrejme nie je žiadnou novinkou. Trpí ním nie len Juhoafrická republika. Najväčším problém majú dlhodobo nerozvinuté oblasti okolo arabského mora, ktoré nemajú zdroje na vybudovanie alternatívnych ciest pre získavanie vody. Je to však prvý krát v modernej histórii, čo sa niekoľko miliónové mesto dostalo do tak vážnej situácie. Veľké problémy má v súčasnosti aj 21 miliónové Mexico City. Vodovody v niektorých častiach tejto metropoly sa periodicky počas dňa vypínajú a zapínajú aby sa obmedzila spotreba vody. Masívna urbanizácia nebola sprevádzaná adekvátnym riešením „ťažby“ vody. Veľká časť vody pochádza z podzemných ložísk pod mestom. 4 z 14 čerpacích staníc produkujú viac vody ako sa stíha dopĺňať. V dôsledku vyprázdňovania podzemných ložísk

a gravitácie sa mesto postupne prepadáva. V 19. storočí bol na odvádzanie odpadovej vody vybudovaný masívny, 47 kilometrový kanál. V súčasnosti však kvôli prepadu mesta tento kanál už bez čerpacích staníc nedokáže odvádzať odpadovú vodu z mesta. Pri súčasnom tempe ťažby z podzemných ložísk bude aj Mexiko City čeliť podobným problémom ako Kapské Mesto. Rovnako je na tom aj indonézska Jakarta, ktorá v súčasnosti ako metropolitná oblasť dosahuje populáciu 30 mil. (druhá najväčšia po Tokiu). Mesto sa takisto prepadáva v dôsledku nadmernej ťažby podzemnej vody. V súčasnosti je až 40% mesta pod hladinou mora. Najväčšie mesto Brazílie São Paulo (21 mil. obyvateľov ako metropolitná oblasť) zas v roku 2015 bola takisto blízko svojho „day zero".

Kríza nedostatku pitnej vody teda hrozí najmä rýchlo rastúcim metropolám v rozvíjajúcich sa krajinách. Vysoká urbanizácia tu často krát nie je sprevádzaná adekvátnym rozvojom infraštruktúry a pokiaľ tieto problémy nebudú adresované, tak sa situácia z Kapského Mesta môže opakovať aj v omnoho väčších metropolách. Extrémy počasia (ako nevídané sucho v Juhoafrickej republike) vznikajú čoraz častejšie a diverzifikácia zdrojov vody tak bude kritická pre uchovanie zdravého rastu miest. Pred veľkou výzvou stoja napríklad veľké mestá v Indii, ktorá v súčasnosti zažívajú najväčšiu urbanizáciu. Sociálne a ekonomické dôsledky v miliónov meste bez vody sú v súčasnosti nepredstaviteľné. Momentálne to však vyzerá tak, že Kapské Mesto bude prvým príkladom takejto situácie. (rb)

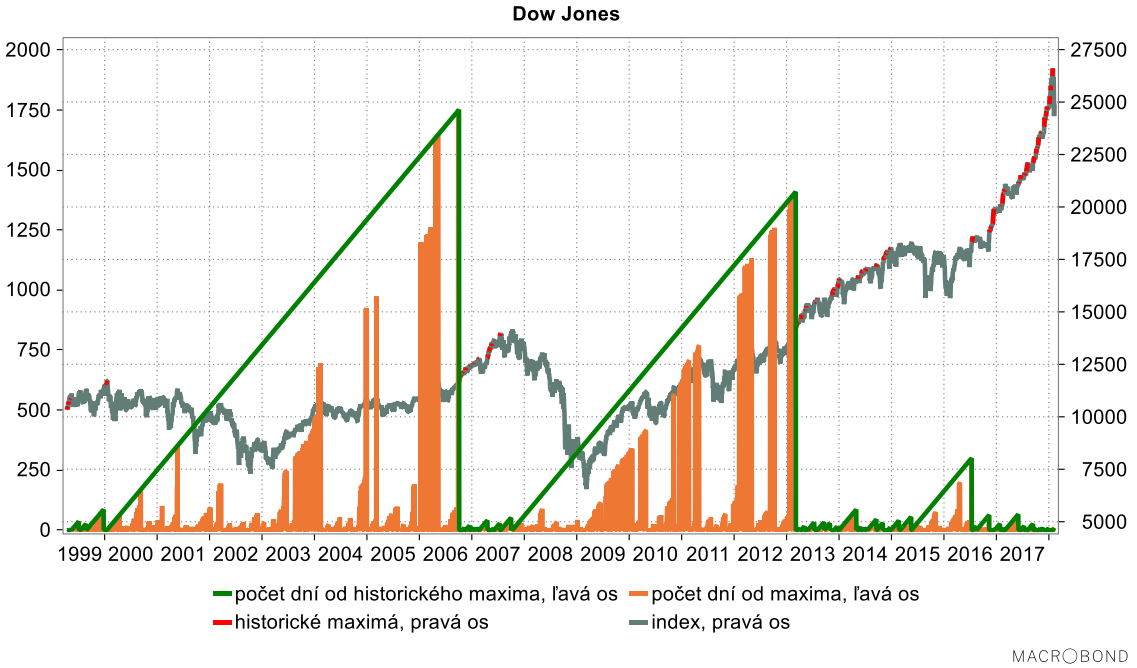
Český import podporuje silná česká mena

Český import dosiahol v novembri 2017 11,19 miliárd eur a export dosiahol 12,06 miliárd eur. Saldo obchodnej bilancie bolo kladné vo výške 873 miliónov eur, čomu pomohol predovšetkým vývoz automobilového priemyslu, strojov a zariadení. Najviac sa dovážali rafinované ropné produkty a kovy. Import od začiatku roka 2017 rastie rýchlejším tempom ako export, čo súvisí so silnou českou menou, ktorá však pre českých podnikateľov predstavuje prekážku. Napriek tomu rastie export solídnym tempom. Najväčšími obchodnými partnermi Česka sú ekonomiky EU (hlavne Nemecko, Slovensko, Poľsko), ktoré tvoria nad 80 % celkového exportu a okolo 65 % celkového importu ČR. Po EU je druhým najväčším importérom Čína. V roku 2017 rástol najvýraznejšie export do Číny, priemerne až o 25 %, pričom import rástol pomalšie, priemerne o 12 %. Aj s ČR sa prejavila čínska politika, ktorá odkláňa svoju pozornosť od exportu. (sj)

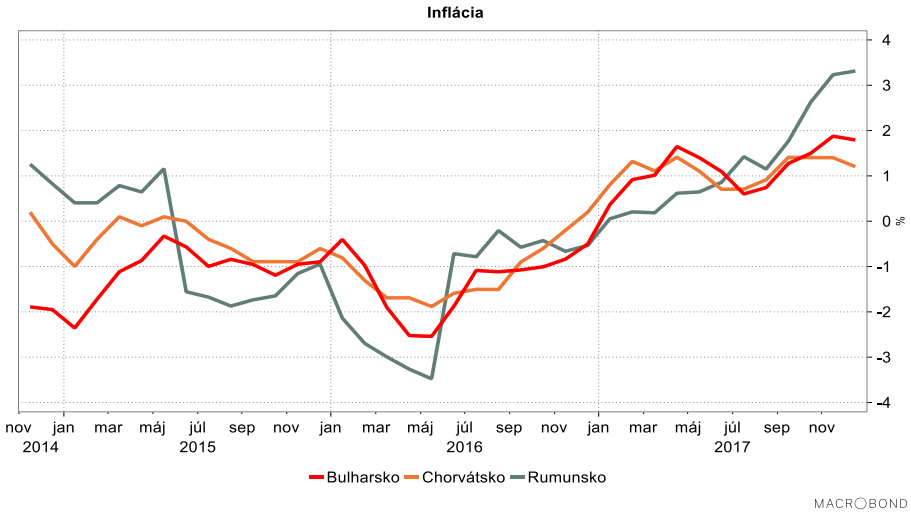
Prepad na akciových trhoch

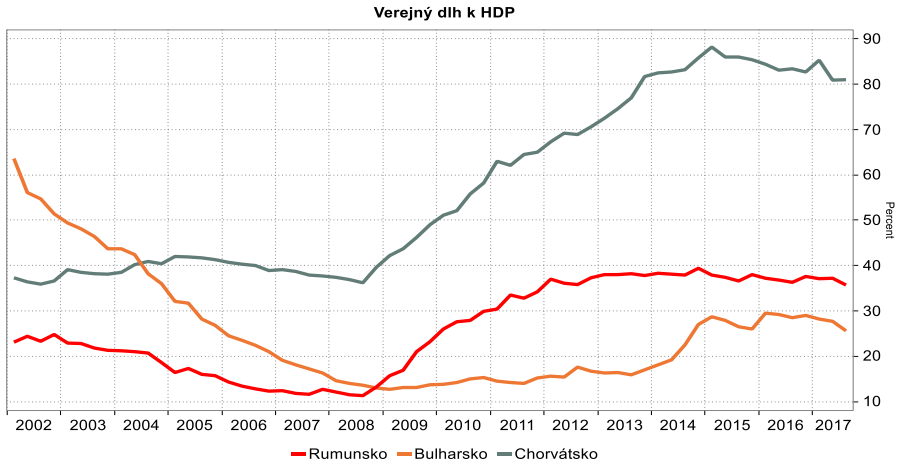
Americký index Dow Jones počas celého roka 2017 prepisoval svoje historické maximá, a na konci januára 2018 dosiahol svoju historickú maximálnu hodnotu 26616,71 bodov. Začiatkom šiesteho týždňa v pondelok sa index prepadol o 4,6 % na 24345,75 bodov. Po tomto indexe nasledovali ostatné indexy, predovšetkým japonský Nikkei klesol o 7 % a index S&P klesol o 4,1 %. Nemecký DAX 30 zaznamenal menší pokles ako sa očakávalo, klesol o 1,8 %. Situáciu paradoxne spôsobil rast americkej ekonomiky a informácie o americkom pracovnom trhu a nezamestnanosti, ktorá vykazuje svoje minimá. Trhy reagujú na informácie citlivo a po tomto prepade sa situácia v utorok na trhu mierne upokojila, dokonca sa v stredu stabilizovala a indexy začali opäť stúpať. Vzhľadom na rapídny rast akcií v roku 2017 tento pokles predstavuje korekciu na akciových trhoch. Globálna ekonomika naďalej vykazuje dobrý stav a teda tento pokles neznamená krízu alebo zhoršenie hospodárskeho stavu. (sj)

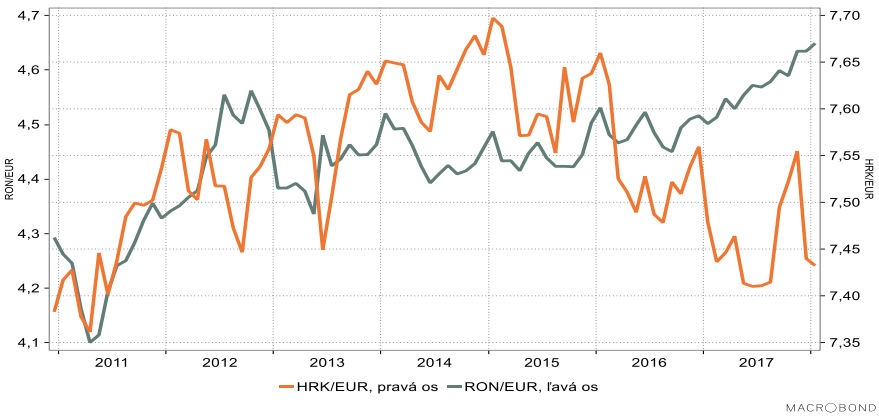

Rumunsko, Chorvátsko

Ambíciu vstúpiť do eurozóny majú okrem Bulharska aj Chorvátsko a Rumunsko, ktoré informáciu neoficiálne ohlásili minulý rok. Pre vstup do menovej únie musia splniť konvergenčné kritéria. Bulharsko ich spĺňa všetky a ostáva mu sa len zaradiť do ERM II. Čo sa týka ekonomík Rumunska a Chorvátska, tie ku splneniu kritérií a vstupu do eurozóny budú potrebovať viac času ako ekonomika Bulharska. Prvé z kritérií o vstupe hovorí o deficite verejných financií, ktorý nesmie presiahnuť 3 % HDP. Toto kritérium v roku 2016 spĺňali obe ekonomiky, pričom Rumunsko bolo presne na hranici 3 %. Napriek tomu od roku 2009 vidno výrazne zlepšenie situácie, keďže v roku 2009 sa deficit približoval k 10 % HDP. Čo sa týka Chorvátska, tí podmienku spĺňali po krízovom období iba v roku 2016, čiže u nich taktiež za posledné roky nastalo zlepšenie situácie. Druhé kritérium, ktoré musí byť splnené je, že verejný dlh ekonomiky nesmie presiahnuť 60 % HDP. To spĺňa iba Rumunsko s verejným dlhom v treťom kvartáli 2017 35,7 % HDP. Chorvátsku sa pravdepodobne v najbližších rokoch túto podmienku nepodarí splniť, pre jeho vysoký dlh, ktorý v treťom kvartáli 2017 tvoril 81 % HDP. Pre porovnanie Bulharsko, ktoré plánuje požiadať o vstup do eurozóny v prvej polovici roku 2018, má verejný dlh vo výške 25,6 % HDP. Tretie kritérium hovorí o inflácii vykazovanej v priebehu roka pred skúmaním, ktorá nesmie prekročiť o viac ako 1,5 % mieru inflácie troch štátov EU, ktoré dosiahli v oblasti cenovej stability najlepšie výsledky. V roku 2017 rumunská ekonomika dosahovala nestabilnú mieru inflácie. Priemer roka 2017 je 1,2 %, a však inflácia sa zo začiatku roka vytiahla z deflácie až na 3 % ku koncu roka. Chorvátsko má stabilnejšiu mieru inflácie, jej priemer dosahoval v roku 2017 1,1 %. Obe ekonomiky by kritérium splnili, keďže referenčná hodnota za rok 2017 bola 2,1 %. Štvrté kritérium spočíva v stabilite dlhodobých úrokových sadzieb. Sadzby nesmú presiahnuť referenčnú hodnotu, ktorá bola za rok 2016 4 %. Priemerná sadzba bola v roku 2017 v Rumunsku 3,9 % - teda tesne na hranici referenčnej hodnoty a v Chorvátsku na úrovni 2,7 %. Aj tieto kritéria by dokázali ekonomiky splniť. Posledné kritérium spočíva v zapojení ekonomiky do systému výmenných kurzov ERM II minimálne dva roky pred vstupom. Počas tohto obdobia by nemalo dôjsť k devalvácii meny. Zároveň by sa mena štátu mala pohybovať okolo centrálnej parity +- 15 % a nemala by vybočiť z fluktuačného pásma. Rumunský lev posledné roky oproti euru posilňuje, chorvátska kuna oslabuje. Ekonomiky ešte nie sú súčasťou mechanizmu ERM II , no ak by doň vstúpili, táto podmienky by pre nich nebola problém. (sj)

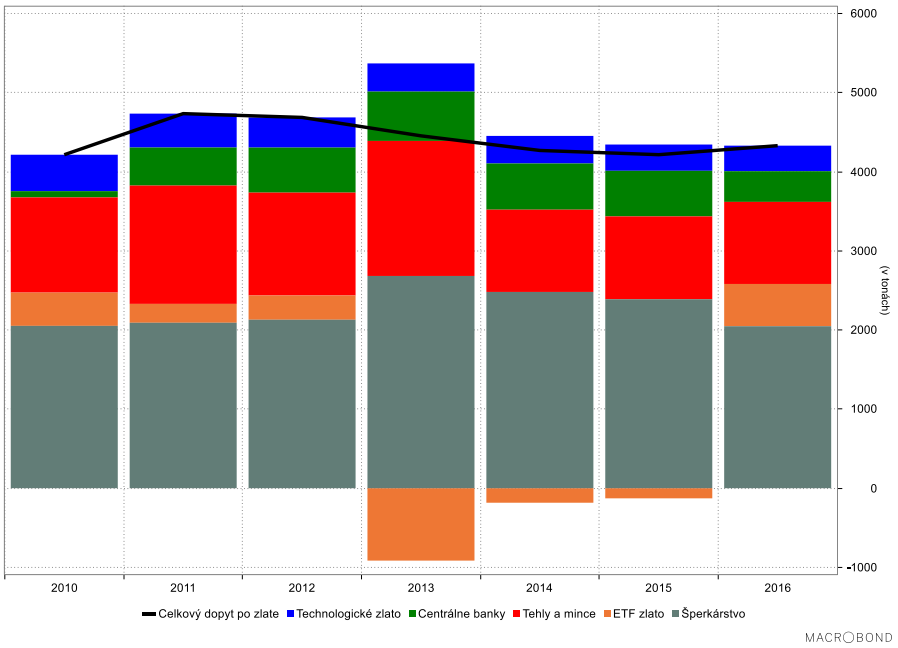

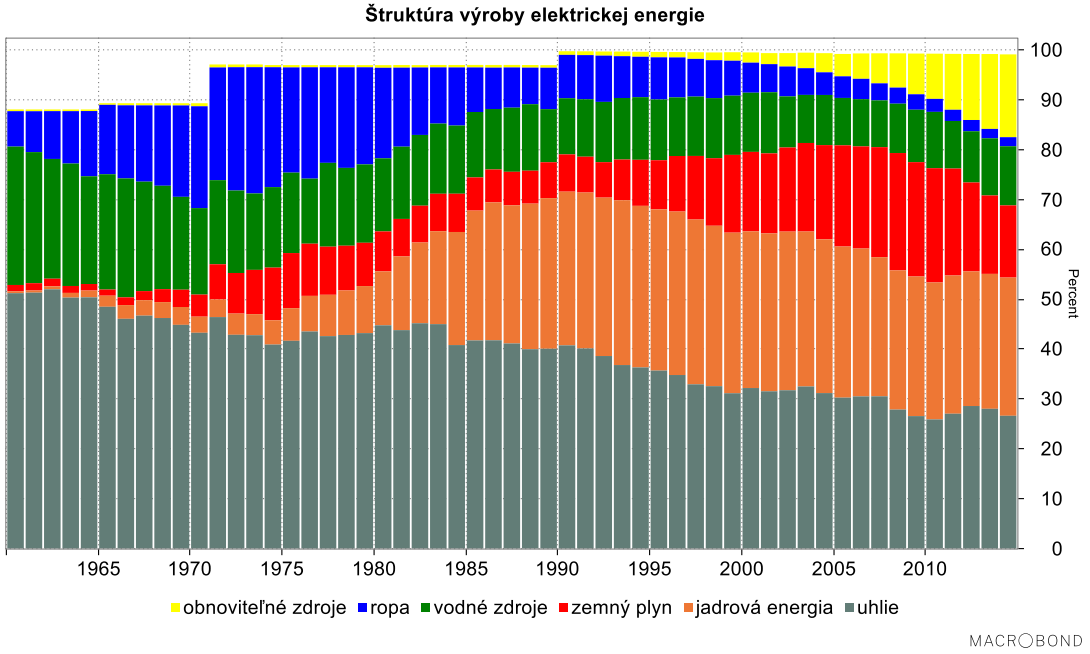
Dopyt po zlate v roku 2017 klesal

V štvrtom kvartáli 2017 dopyt po zlate celosvetovo narástol o 6 % medziročne na 1 095,8 ton, no celkovo v roku 2017 medziročne klesol o 7 % na 4071,7 ton. Z celkového svetového dopytu zlata bol v roku 2017 najväčší dopyt po šperkoch, ktorý rástol medziročne o 4 %. Bol to prvý medziročný nárast od roku 2013. Tento rast najvýraznejšie ovplyvnili ekonomiky Číny (rast o 3 %) a Indie (rast o 12 %). Rast v Indii bol kompenzovaný hlavne slabým rokom 2016 kvôli daniam a reguláciám obmedzujúcim držbu šperkov. Následkom týchto regulácii sa znížil nákup zlatých šperkov v roku 2016 o 158 ton na 504 ton. V roku 2016 sa znižoval aj import do Indie, no v roku 2017 následkom odstránení regulácii opäť stúpol. Celkový pokles dopytu po zlate bol ovplyvnený poklesom dopytu po investičnom zlate, hlavne na ETF fondoch na burzách. Ten klesal z dôvodu rastu globálnej ekonomiky. Investori skôr investovali do akcií spoločností, ktoré v roku 2017 prepisovali svoje historické maximá. Po zlate poklesol dopyt aj zo strany centrálnych bánk a iných inštitúcií medziročne o 5 %. Dopyt po zlate do technológii stúpol o 3 %, predovšetkým do elektroniky. (sj)

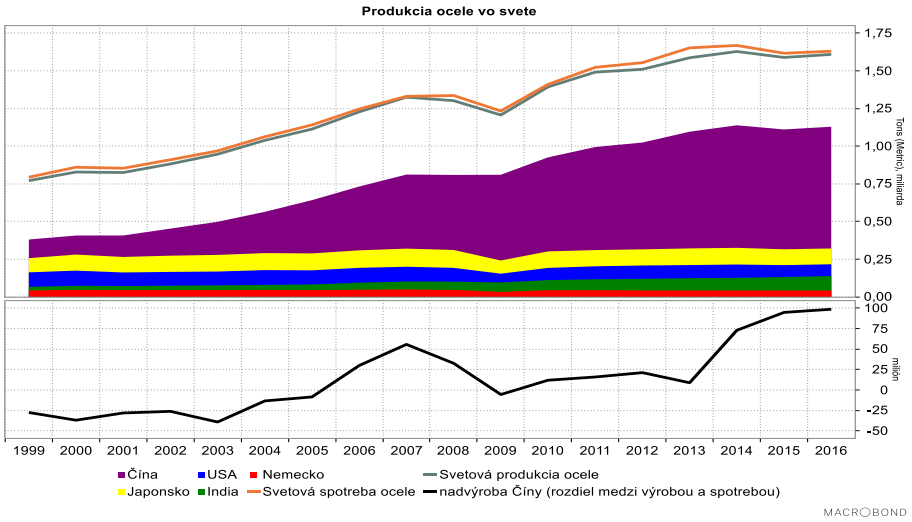
Spotreba primárnej energie EU klesá

EU sa zaviazala znížiť spotrebu energie o 20 % do roku 2020 v porovnaní s prognózami. Spotreba primárnej energie do roku 2020 by nemala byť vyššia než 1484 miliónov ton ropného ekvivalentu. V roku 2016 bola spotreba energie vyššia o 4 % oproti cieľu EU. Od roku 2006 sa znížila o 10,8 %. Keďže primárna energie berie do úvahy zdroje výroby, jej zníženiu pomáha energia vyrábaná z obnoviteľných zdrojov, ktorej podiel na celkovej produkcii energie v EU každým rokom rastie. V minulosti tvorila produkcia obnoviteľných zdrojov len mizivé percento, podľa posledných údajov Svetovej banky to bolo v roku 2014 skoro 20 %. Podiel zemného plynu a podiel ropných zdrojov sa oproti predchádzajúcim rokom znižoval. Najvyššiu produkciu v EU stále tvorí uhlie (rok 2014 – 26 %) aj preto, že je to jeden z najlacnejších spôsobov výroby energie a EU má k dispozícii preukázané rezervy uhlia , tie boli v roku 2016 75 miliárd ton. (sj)

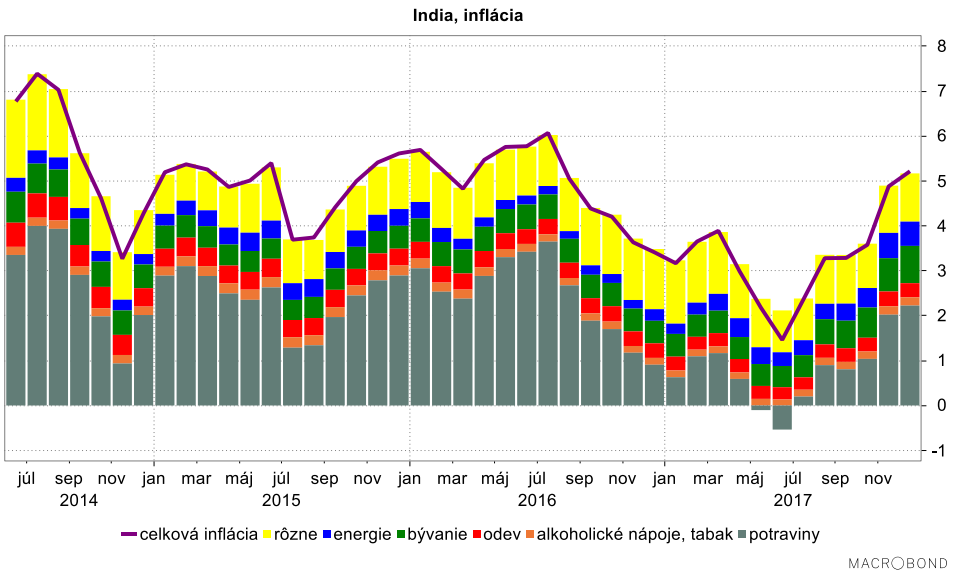
Čína sa snaží obmedziť produkciu ocele

Posledné roky sa európski oceliari dožadujú obmedzenia produkcie ocele zo strany Číny, resp. ochranu pred lacným dovozom čínskej ocele do Európy. Európska komisia na to reagovala uvalením antidumpingových ciel, ktoré najnovšie rozšírila koncom januára o odliatky zo železa. Svetová produkcia ocele sa zdvojnásobila z 828 miliónov ton ocele v roku 2000 na 1,60 miliardy ton ocele v roku 2016. Za týmto svetovým rastom produkcie stojí len jedna ekonomika a to čínska (126 mil. ton v roku 2000 a 808 mil. ton v roku 2016). Všetci ostatní poprední výrobcovia majú v porovnaní s Čínou len minimálny prírastok na produkcii. Čína v dôsledku vysokého rastu hospodárstva zvyšovala rovnakým tempom aj dopyt po oceli, ktorá sa využíva najmä pri budovaní infraštruktúry (cesty, budovy). Problém s týmto vysokým rastom produkcie ocele nastal až v roku 2014 kedy začala ponuka ocele v Číne prevyšovať dopyt po nej. Vzhľadom na nízke výrobné náklady začala Čína nadvýrobu exportovať (nízke náklady pramenia najmä z lacného dovozu suroviny, lacná domáca ťažba a spracovanie, nerešpektovanie znečisťovania ovzdušia a kvót na tvorbu emisii). Ochranné sankcie zo strany EÚ sú tak logické keďže v dôsledku možnosti lacnejšieho dovozu ocele strácali európske spoločnosti odbyt. Samotná Čína svoju nadvýrobu neberie pozitívne a snaží sa výrobu obmedziť ročne o 50 mil. ton. Prílev lacnej čínskej ocele tak odráža nižší dopyt po oceli v Číne na čo produkcia nereaguje rovnako pružne. Pokles dopytu po oceli odráža aj nižší rast hospodárstva Číny čo môže byť vážnejší problém ako boj o zavedenie antidumpingových ciel v rámci EÚ na oceľ z Číny. (jp)

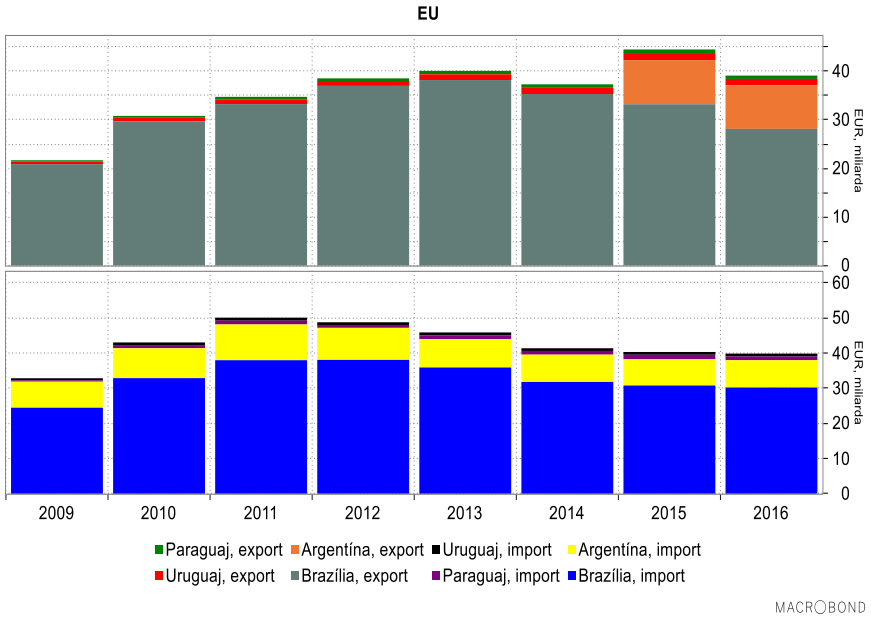
India nemení úrokovú sadzbu

India po zasadnutí centrálnej banky ponecháva svoju úrokovú sadzbu nezmenenú, na úrovni 6 %. Sadzba nebola zmenená aj na základe pozitívne vyvíjajúcej sa inflácie, ktorá má v Indii cieľ okolo 4 %, s odchýlkou +/- 2 %. Inflácia v Indii je z najväčšej časti ťahaná potravinami, bývaním a rôznymi tovarmi. Energie nemajú na raste inflácie veľký podiel. V Indii sa tiež pozitívne vyvíja aj trh práce, kde miera nezamestnanosti v januári 2018 bola 5 %. Podľa posledných údajov väčšina zamestnancov (60 %) pracovala v roku 2011 vo verejnom sektore. V súkromnom sektore pracovala menej zamestnancov, no ten každoročne stúpal rýchlejším tempom. Pri tomto rýchlom rastúcom trende by malo v súčasnosti pracovať viac ľudí v súkromnom sektore. Indická ekonomika rastie rýchlym tempom, v roku 2016 rástlo HDP Indie medziročným tempom o 7 % na 2,26 biliónov dolárov v bežných cenách. Pri tomto tempe rastu dobehne ekonomika Francúzsko, ktorého veľkosť HDP v bežných cenách bolo v roku 2016 2,46 biliónov dolárov, s medziročným tempom rastu 1,2 %. (sj)

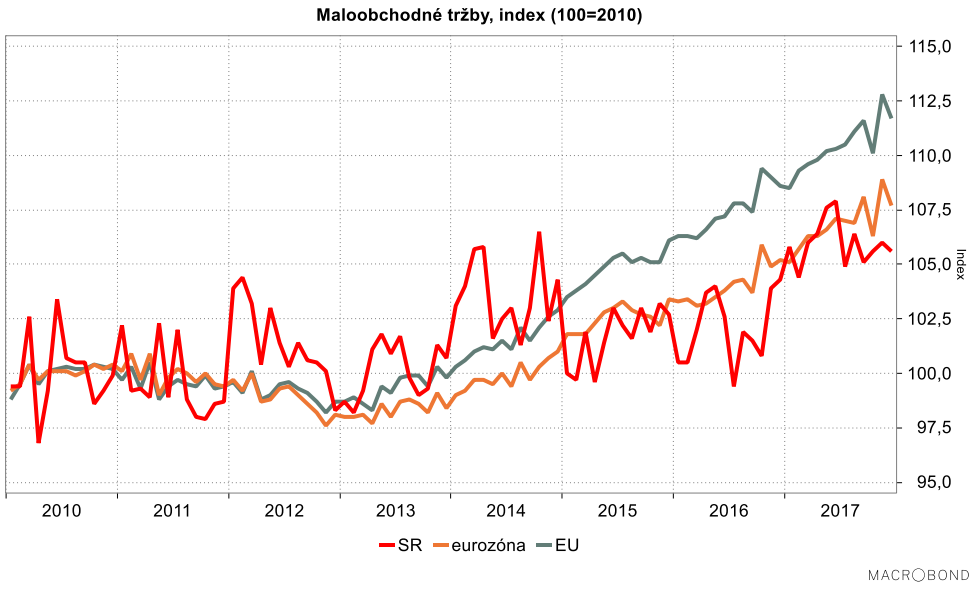
EU rokuje o ďalšej obchodnej dohode

EU plánuje v roku 2018 uzatvoriť dohodu o voľnom obchode so štátmi Mercosuru (Argentína, Brazília, Uruguaj, Paraguaj, bývalý člen Venezuela). EU by do Južnej Ameriky zvýšila vývoz automobilov a strojov, z Južnej Ameriky by sa k nám dovážalo viac poľnohospodárskych produktov. Voči tejto dohode bolo skeptické Francúzsko a Írsko, jedni z najväčších európskych poľnohospodárskych producentov, kvôli ochrane domácich poľnohospodárov. Na druhej strane dohoda prináša pre všetky zúčastnené ekonomiky výhody v podobe väčšieho trhu a nových príležitostí. EU sa otvára nový trh s počtom obyvateľov cez 250 miliónov a výškou HDP v bežných cenách cez 2,42 biliónov dolárov. EU do štátov Mercusuru vyvážala v roku 2016 tovary v hodnote 43,2 miliárd eur (24 % celkového exportu EU), a dovážala tovary v hodnote 41,6 miliárd eur (cca 24 % celkového importu EU). EU sa teda črtá, okrem dohody s Japonskom, ďalšia dohoda, pre ktorú bude zásadný automobilový priemysel. Dohody ovplyvnia aj Slovensko, ktoré pri výrobe osobných automobilov patrí na šieste miesto v rámci EU s počtom vyrobených automobilov v roku 2016 cez 942 tisíc kusov áut. Celkovo sa v roku 2016 v EU vyrobilo cez 19 miliónov kusov motorových vozidiel. Ak chce EU ostať konkurencieschopná, mala by sa viac zamerať na výrobu elektromobilov. (sj)

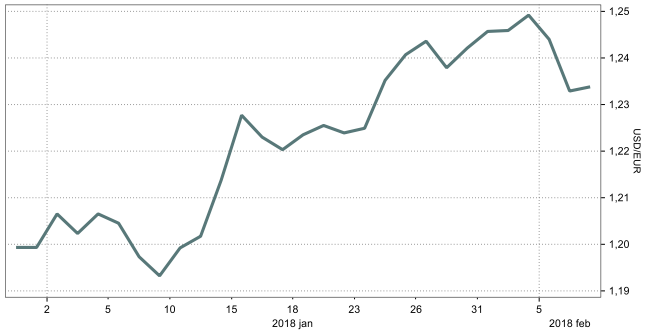
Maloobchodné tržby rástli pomalším tempom

Maloobchodné tržby, okrem tržieb v oblasti obchodu a opravy motorových vozidiel, sa v EU v decembri 2017 medziročne zvyšovali o 2,4 %, v eurozóne o 1,9 %. V roku 2017 sa priemerne v eurozóne zvyšovali tržby od roku 2010 o 6,8 % a v EU o 10,4 %. V eurozóne sa tržby zvyšovali najvýraznejšie pri farmaceutických výrobkoch a v elektronike, v EU tiež pri farmaceutických výrobkoch, v internetových objednávkach a textile. Od roku 2010 nadpriemerne rástli tržby v Rumunsko, Litve a Bulharsku. Na Slovensku maloobchodné tržby (okrem obchodu a predaja motorových vozidiel) rástli v roku 2017 priemerne o takmer 6 %, čo je pod priemerom rastu EU. Tržby sa do roku 2014 zvyšovali nadpriemerne oproti EU, no od roku 2015 výraznejšie začali rásť tržby ostatných ekonomík EU. Čo sa týka obratu veľkoobchodu, maloobchodu a opravy motorových vozidiel, ten rástol od roku 2010 až o 93,4 %, najvýraznejšie od roku 2014 do roku 2016. Pomohol k tomu aj predaj nových automobilov, ktorý od roku 2010 rástol v roku 2016 takmer o 30 %, výraznejšie od roku 2013. (sj)

AKTUÁLNY VÝVOJ NA TRHOCH

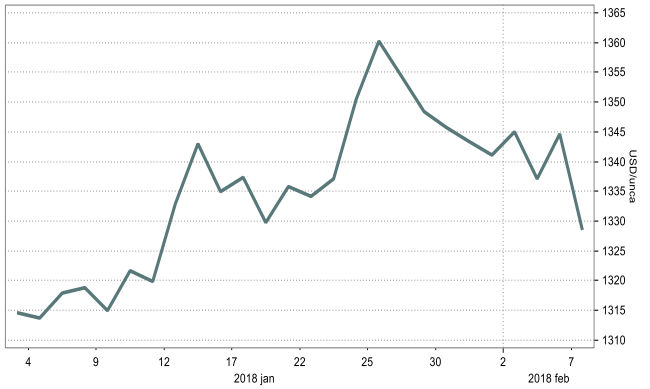
EUR/USD

EUR/CZK

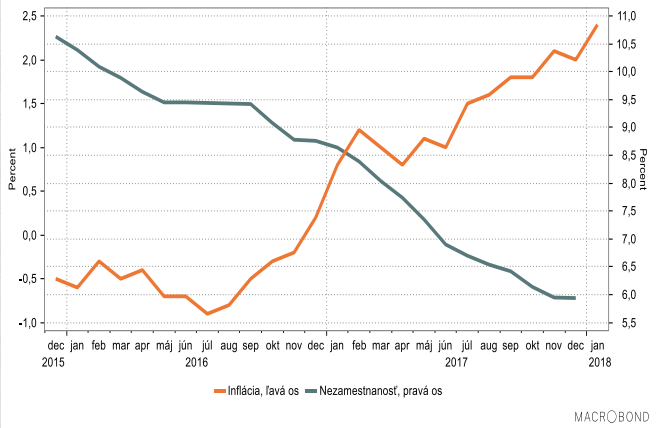
ZLATO

ROPA

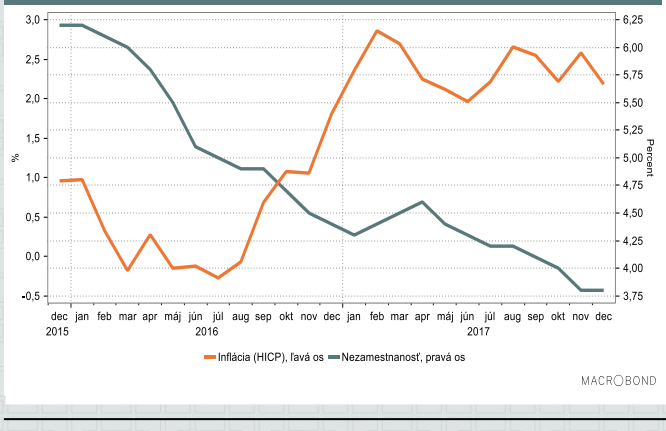
SLOVENSKO

ČESKÁ REPUBLIKA

MAĎARSKO

POĽSKO

SPRÁVY Z FINANČNÝCH TRHOV

→ 6. februára odštartovala SpaceX najsilnejšiu raketu súčasnosti Falcon Heavy a vydala sa na obežnú dráhu okolo Slnka. Dva z troch stupňov rakety úspešne pristáli na súši, pristátie tretej časti na mori zlyhalo. Raketa do vesmíru vyniesla Teslu Roadster a budúcnosti ju chce spoločnosť používať na lety na Mesiac a Mars. SpaceX zamestnáva vyše 4 tisíc zamestnancov a trhová kapitalizácia spoločnosti je cez 21,5 miliárd eur.

→ Alibaba zainvestuje 486 miliónov dolárov do čínskej technologickej firmy. Firma odkúpi 38 % akcií spoločnosti Shiji Information Technology Co, ktorá sa zaoberá vývojom a distribúciou softvéru pre hotelové informačné systémy. Technologická spoločnosť je na trhu 23 rokov, má cez 1,7 tisíc zamestnancov a trhovú kapitalizáciu vo výške 10,8 miliárd dolárov.

→ Do Tatravagónky vstupuje tretí investor. Akcionári popradskej Tatravagónky uzavreli dohodu o predaji podielu spoločnosti, ktorú kupuje spoločnosť Budamar Logistics, ktorá v minulosti kúpila aj ŽOS Vrútky. Budamar Logistics je slovenská logistická firma, ktorá v roku 2016 dosiahla tržby 161,5 miliónov eur a zisk 7,8 miliónov eur.

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT , a môže byť reprodukovaný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Matúš Jančura
Hlavný analytik, Bencont INVESTMENTS
jancura@bencont.sk

Jozef Prozbík
Analytik, Bencont INVESTMENTS
prozbik@bencont.sk

Analytici:
Nebesník Martin
Bruchánik Rudolf
Jánošíková Slávka

Vajnorská 100/A
831 04 Bratislava
www.bencont.sk

BENCONT INVESTMENTS BENCONT GROUP BENCONT DEVELOPMENT